
การบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของ สถานประกอบการ

Participative Management of Enterprises Operation Based on Cooperative Education Standard

อินทิรา มีอินทร์เกิด¹, จอมพงษ์ มงคลวานิช², มารุจ ลิ้มปะวัฒน์³, ชนาธิป สุขใส⁴
Indhira Me-intarakerd¹, Jomphong Mongkhonvanit², Maruj Limpawattana³, Chantip Suksai⁴
มหาวิทยาลัยสยาม¹⁻⁴
Siam University¹⁻⁴
Indhira_me@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้จัดการ/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างาน/พนักงานพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศนักศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4,834 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านผู้นิเทศงาน และอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านวิชาการ และด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล

คำสำคัญ: การบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วม, มาตรฐานสหกิจศึกษา, สถานประกอบการ

Abstract

The purpose of this research was to study the conditions of participative management of enterprises operation based on cooperative education standard by using survey research. The instrument used in the research was a questionnaire. The population for this research consisted of 4,834 students was entrepreneurs, employers, and users of cooperative education students in cooperative education networks of higher education institutions. The sample of 369 students was determined by Taro Yamane's formula using simple sampling methods. The statistics used were frequency and percentage. Overall standard of cooperative education of the enterprises is at a medium level. When considering each aspect, it was found that at a high level, namely management in the middle level, the supervisors and at a low level, namely academic and measurement, evaluation and evaluation report.

Keywords: Participatory Management, Cooperative Education Standard, Enterprises

บทนำ

ภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมต้องปรับตัวให้ตอบรับกับสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นและเพื่อความอยู่รอดของกิจการ การพัฒนาบุคลากรจึงมีบทบาทสำคัญที่จะให้องค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แนวคิดที่ทุกองค์กรพยายามลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ได้ผลกำไรเพิ่มขึ้น จึงถูกปรับเปลี่ยนเป็นส่งเสริมงบประมาณในการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในการตอบสนองการทำงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่น ส่งผลต่อการวางแผนเพื่อการลดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรในอนาคตทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการคัดเลือกบุคลากรใหม่ให้สอดคล้องกับภารกิจเป้าหมายขององค์กร เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน องค์กรประกอบสำคัญที่จะได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรคือ สถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ผลิตทรัพยากรบุคคลให้กับหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน การเชื่อมโยงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้ากับตลาดแรงงานนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (ปาริฉัตร จันโทธิ, 2555: 29-39) สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้มีการนำเอาระบบสหกิจศึกษามาใช้ ระบบสหกิจศึกษาดังกล่าวคือ ระบบที่มีการจัดการศึกษามีการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยเน้นประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) (สมาคมสหกิจศึกษาไทย, 2552: 7) โครงการสหกิจที่ค้ำค้ำยเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานที่อาจเพิ่มขึ้นของสถาบันการศึกษา และสถานประกอบการธุรกิจ ที่เป็นการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ที่หาไม่ได้ในห้องเรียนให้กับเยาวชนที่กำลังก้าวสู่ชีวิตการทำงาน

อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการทำงานโครงการสหกิจศึกษาซึ่งถือเป็นภาพสะท้อนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนัก คือ บางครั้งพนักงานที่เลี้ยงไม่ได้ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรมนักศึกษา โดยเฉพาะองค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่รับนักศึกษาเข้าโครงการเป็นครั้งแรก อาจยังไม่มีทักษะในการสอนงานที่เหมาะสม ไม่เข้าใจปรัชญาและแนวทางเกี่ยวโครงการสหกิจศึกษาอย่างชัดเจน อาจทำให้นักศึกษาไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร ดังนั้นองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจึงควรเตรียมการให้ความรู้กับนักศึกษาอย่างถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการสหกิจศึกษา การขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศที่บ่อยครั้งองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในบริเวณพื้นที่ภาคตะวันออกเป็นนักลงทุนจากต่างประเทศ หรือต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศ รวมถึงการขาดทักษะเรื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรม Microsoft Excel Above Photoshop เป็นต้น (พัชนี นนทศักดิ์, 2552 : 43-52) ซึ่งแนวทางในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนเข้าสู่การทำงานในสถานประกอบการ สถาบันอุดมศึกษาควรตระหนักในการผลิตนักศึกษา คือ การพัฒนาทักษะของนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือองค์กรผู้ใช้บัณฑิต กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพมหาวิทยาลัย โดยนำการศึกษาสหกิจศึกษาเข้ามาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะด้านการปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ศึกษาและเพื่อความสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ และมาตรการส่งเสริมด้านการเรียนการสอน ด้านคณาจารย์นิเทศ ด้านนักศึกษา และด้านสถานประกอบการ ตามประมวลสาระฝึกอบรมสหกิจของสมาคมสหกิจศึกษาไทย (วิจิตร ศรีสอาน, 2545) และเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ นอกจากหน่วยงานภายในสถานศึกษาแล้ว การดำเนินงานสหกิจศึกษายังต้องใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกด้วย ทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการเพื่อริเริ่มความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสถานประกอบการ อาทิ เช่น การส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกิจศึกษา การเข้าเยี่ยมเข้าพบเพื่อการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสหกิจศึกษาและสถานศึกษา การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการ การบริการวิชาการ และการฝึกอบรมสัมมนา เป็นต้น ทั้งนี้ความสัมพันธ์ในระดับเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Co-op Partnerships) กับสถานประกอบการนั้นต้องดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่าย การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการสหกิจศึกษาเป็น

หลักที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกิจศึกษา เช่น การคัดเลือกงานสหกิจศึกษาที่กำหนดให้ คณาจารย์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับรองงานที่เสนอจากสถานประกอบการ การกำหนดให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเลือกงาน ที่ตนเองสนใจ หรือการเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้มีโอกาสคัดเลือกนักศึกษาที่เหมาะสมกับงาน เป็นต้น

แนวคิดที่สำคัญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสำคัญกับประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

มาตรฐานสหกิจศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่หากได้ดำเนินการตามระบบ และแผนที่ได้กำหนดไว้แล้ว จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานสหกิจศึกษามีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์ (สมาคมสหกิจศึกษาไทย, 2552: 23-25)

1. มาตรฐานการบริหารจัดการ

1.1 นโยบายและการบริหาร

- มาตรฐานขั้นต่ำ 1) มีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา และ 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับ

- มาตรฐานส่งเสริม ควรให้นักศึกษาได้มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานและประสบการณ์ที่ได้รับ

1.2 จัดบุคลากร 1) จัดให้บุคลากรของสถานประกอบการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษา

และ 2) มีผู้นิเทศงานที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา

1.3 การจัดงบประมาณและทรัพยากร 1) มีค่าตอบแทนและสวัสดิการในอัตราที่เหมาะสมตามความจำเป็นของ

ลักษณะงาน 2) มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของนักศึกษา และ 3) มีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.4 การเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษา - มีการเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งภาค

การศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงาน

1.5 การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

- มาตรฐานขั้นต่ำ มีกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

- มาตรฐานส่งเสริม มีการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสปรับปรุงตนเองสำหรับการสมัครงานครั้งต่อไป โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ประสานงาน

2. มาตรฐานวิชาการ

2.1 การเตรียมความพร้อมนักศึกษา - มีการปฐมนิเทศ สอนงาน และจัดให้นักศึกษาได้เห็นภาพรวมการดำเนินงาน

ของสถานประกอบการ ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ

2.2 การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน

- มาตรฐานขั้นต่ำ 1) นักศึกษาได้ปฏิบัติงานเต็มเวลาเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวของสถานประกอบการ และ 2) มีการกำหนดภาระงาน หรือ หัวข้อโครงการที่ตรงกับวิชาชีพและเน้นประสบการณ์การทำงาน

- มาตรฐานส่งเสริม 1) ควรมีการอบรม เสริมทักษะเฉพาะที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน 2) ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสเผชิญปัญหาที่ท้าทาย ได้โดยตรง ได้สร้างความรู้ใหม่ และสามารถประยุกต์ใช้ในสภาพการปฏิบัติงานจริง

3. มาตรฐานผู้นิเทศงาน

- มาตรฐานขั้นต่ำ 1) เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาหรือ

ใกล้เคียง หรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษา 2) มีการให้คำปรึกษา ติดตาม แนะนำการปฏิบัติงาน

สหกิจศึกษาของนักศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 3) ตรวจสอบรายงานและข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา และ 4) ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษา และองค์กรของตนเอง

- มาตรฐานส่งเสริม ควรเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ

4. มาตรฐานการวัดประเมินผล

4.1 มีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ

4.2 มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

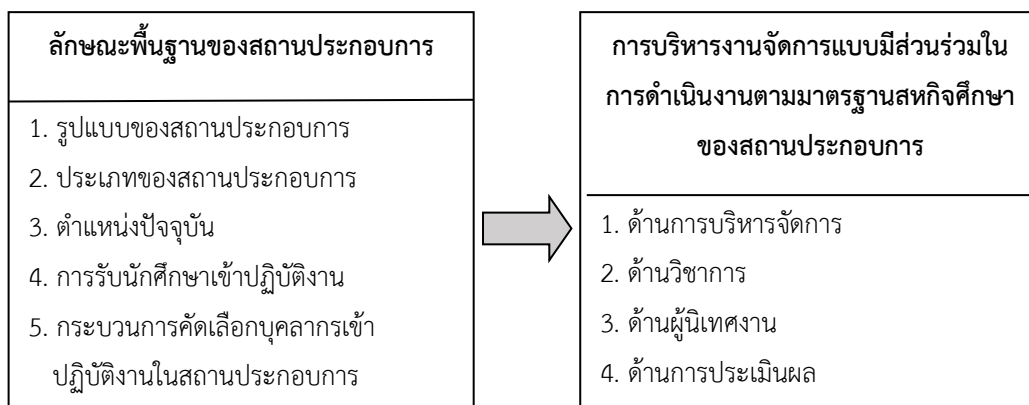
4.3 มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.4 มีกระบวนการวัดประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.5 มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป การจัดการสหกิจศึกษาของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานการบริหารจัดการ มาตรฐานวิชาการ มาตรฐานผู้นิเทศงาน และมาตรฐานการวัดประเมินผล (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2552)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นายจ้าง/ผู้ใช้นักศึกษาสหกิจศึกษาในเครือข่ายสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4,834 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นายจ้าง/ผู้ใช้นักศึกษาสหกิจศึกษาในเครือข่ายสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 369 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มรายชื่อสถานประกอบการที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ จำนวน/สาขาของนักศึกษาสหกิจศึกษา และวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ จำนวน 25 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967: 101-103)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Cronbach, Lee J, 1990) เลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องโดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 โดยผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้เท่ากับ 0.97 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) จำนวน 30 ชุด ไปทดสอบ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ความถูกต้องความเข้าใจในเนื้อหาของผู้ตอบแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.844

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูล คือ ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากรเพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัย โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 369 ฉบับและได้รับคืนทั้งหมด 283 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 76.69

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

1.1 ลักษณะพื้นฐานของสถานประกอบการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ลักษณะพื้นฐานของสถานประกอบการ

ลักษณะพื้นฐานของสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รูปแบบของสถานประกอบการ		
-หน่วยงานของทางราชการ/รัฐบาลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ	19	6.7
-หน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นรัฐวิสาหกิจ	36	12.7
-หน่วยงานของภาคเอกชน/บริษัท	183	64.7
-หน่วยงานอื่น ๆ	45	15.9
ประเภทของสถานประกอบการ		
-ขนาดใหญ่ จำนวนพนักงานมากกว่า 200 คน	8	2.8
-ขนาดกลาง จำนวนพนักงาน 50 -200 คน	86	30.4
-ขนาดเล็ก จำนวนพนักงานต่ำกว่า 50 คน	189	66.8

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้บริหารระดับสูง	129	45.6
- ผู้บริหารระดับกลาง	89	31.4
- ผู้บริหารระดับต้น	47	16.6
- อื่น ๆ	18	6.4
การรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน		
- ไม่ต่ำกว่า 10 คน/ปี (สำหรับสถานประกอบการขนาดใหญ่)	8	2.8
- ไม่ต่ำกว่า 3 คน/ปี (สำหรับสถานประกอบการขนาดกลาง)	66	23.3
- ไม่ต่ำกว่า 1 คน/ปี (สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก)	209	73.9
กระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ		
- สอบข้อเขียน	3	1.1
- สอบสัมภาษณ์	124	43.8
- สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์	152	53.7
- อื่น ๆ	4	1.4
รวม	283	100.00

จากตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของสถานประกอบการ พบว่า รูปแบบของสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของภาคเอกชน/บริษัท รองลงมา คือ หน่วยงานอื่น ๆ หน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของทางราชการ/รัฐบาลที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ ประเภทของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กมีจำนวนพนักงานต่ำกว่า 50 คน รองลงมา คือ สถานประกอบการขนาดกลางมีจำนวนพนักงาน 50 – 200 คน และสถานประกอบการขนาดใหญ่ มีจำนวนพนักงานมากกว่า 200 คน ตำแหน่งปัจจุบัน มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูง รองลงมา คือ ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น และอื่น ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ การรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่สถานประกอบการมีการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 1 คน/ปี รองลงมา คือ มีการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 คน/ปี (สำหรับสถานประกอบการขนาดกลาง) และมีการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 คน/ปี กระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ สถานประกอบการมากกว่าครึ่งมีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ รองลงมาคือ สอบสัมภาษณ์ และสอบข้อเขียน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดในตารางที่ 2 - 6

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ โดยภาพรวม

การบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการ	4.17	0.33	มาก	1
2. ด้านวิชาการ	2.29	0.27	น้อย	3
3. ด้านผู้นิเทศงาน	2.60	0.29	ปานกลาง	2
4. ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล	2.18	0.35	น้อย	4
รวม	2.81	0.16	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}=2.81$) อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านผู้นิเทศงาน ($\bar{X}=2.60$) อยู่ในระดับน้อยมี 2 รายการคือ ด้านวิชาการ และด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X}=2.29$, $\bar{X}=2.18$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีนโยบายพร้อมทั้งโครงสร้างองค์กรและจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการตระหนักรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา	4.24	0.75	มาก	4
3. ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีคุณวุฒิหรือมีประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา	4.08	0.78	มาก	5
4. ผู้บริหารมีแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาสหกิจศึกษามีความปลอดภัยในการทำงาน	3.53	1.09	มาก	6
5. ผู้บริหารจัดให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา	4.31	0.59	มาก	2
6. ผู้บริหารมีระบบการจ่ายค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาตามความเหมาะสม	4.26	0.64	มาก	3
รวม	4.17	0.33	มาก	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 รายการ ได้แก่ ผู้บริหารมีนโยบายพร้อมทั้งโครงสร้างองค์กรและจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.57$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 รายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา ($\bar{X}=4.31$) ผู้บริหารมีระบบการจ่ายค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาตามความเหมาะสม ($\bar{X}=4.26$) ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการตระหนักรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ($\bar{X}=4.08$) ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณวุฒิหรือมีประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และผู้บริหารมีแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาสหกิจศึกษามีความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X}=3.53$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตาม
มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านวิชาการ

ด้านวิชาการ	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับ ที่
	\bar{X}	S.D.		
1. สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาอย่าง มีอิสระ	1.93	0.34	น้อย	5
2. ผู้บริหารมีนโยบายในการปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กฎระเบียบและมาตรฐาน การทำงานของ องค์กร	2.67	0.79	ปานกลาง	2
3. ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบสอนงานให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงาน และองค์กร	2.05	0.29	น้อย	4
4. ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาท/หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ นักศึกษาสหกิจศึกษาในสถานประกอบการเปรียบเสมือนพนักงานจริง	2.08	0.32	น้อย	3
5. ผู้บริหารมีแนวทางการจัดสถานประกอบการมีกิจกรรมการฝึกอบรม ให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติของนักศึกษา	2.73	0.69	ปานกลาง	1
ค่าเฉลี่ยรวม	2.29	0.28	น้อย	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของ
สถานประกอบการ ด้านวิชาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน
2 รายการ ได้แก่ ผู้บริหารมีแนวทางการจัดสถานประกอบการมีกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะที่
เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.73$) ผู้บริหารมีนโยบายในการปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ
เป้าหมาย กฎระเบียบและมาตรฐาน การทำงานขององค์กร ($\bar{X} = 2.63$) อยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 รายการ ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนด
บทบาท/หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษาในสถานประกอบการเปรียบเสมือนพนักงานจริง ($\bar{X} = 2.08$) ผู้บริหาร
มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบสอนงานให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงานและ
องค์กร ($\bar{X} = 2.05$) และสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาอย่างมีอิสระ ($\bar{X} = 1.93$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตาม
มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านผู้นิเทศงาน

ด้านผู้นิเทศงาน	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับ ที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทผู้นิเทศงานเกี่ยวกับสหกิจศึกษา	3.68	0.95	มาก	1
2. งานที่ผู้นิเทศได้รับมอบหมายตรงตามสาขาวิชาที่นักศึกษาสหกิจกำลังศึกษาอยู่	2.05	0.29	น้อย	11
3. ผู้นิเทศให้คำแนะนำให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ความ รับผิดชอบก่อนเริ่มปฏิบัติงาน	2.39	0.85	น้อย	9
4. ผู้นิเทศวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา	2.44	0.84	น้อย	8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	ด้านผู้นิเทศงาน	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
5.	ผู้นิเทศได้กำหนดช่วงเวลาให้คำปรึกษาอย่างเพียงพอ	2.14	0.37	น้อย	10
6.	ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน	2.48	0.92	น้อย	7
7.	ผู้นิเทศให้ความสนใจสอนงานและถ่ายทอด/แนะนำการทำงานให้กับ นักศึกษาสหกิจศึกษา	2.51	0.92	ปานกลาง	6
8.	ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน	2.56	0.59	ปานกลาง	4
9.	ผู้นิเทศมีการตรวจทานและให้ข้อเสนอการเขียนรายงานสหกิจศึกษา	3.29	1.09	ปานกลาง	2
10.	ผู้นิเทศทราบดีว่าเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา	2.58	0.70	ปานกลาง	3
11.	ผู้นิเทศมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษาและสถาน ประกอบการ	2.53	0.54	ปานกลาง	5
รวม		2.61	0.29	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านผู้นิเทศงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 รายการ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทผู้นิเทศงานเกี่ยวกับสหกิจศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ผู้นิเทศมีการตรวจทานและให้ข้อเสนอการเขียนรายงานสหกิจศึกษา ($\bar{X} = 3.29$) ผู้นิเทศทราบดีว่าเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.58$) ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.56$) ผู้นิเทศมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.53$) ผู้นิเทศให้ความสนใจสอนงานและถ่ายทอด/แนะนำการทำงานให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา ($\bar{X} = 2.51$) และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา ผู้นิเทศให้คำแนะนำให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ผู้นิเทศได้กำหนดช่วงเวลาให้คำปรึกษาอย่างเพียงพอ และงานที่ผู้นิเทศได้รับมอบหมายตรงตามสาขาวิชาที่นักศึกษาสหกิจกำลังศึกษาอยู่ ($\bar{X} = 2.48, \bar{X} = 2.44, \bar{X} = 2.39, \bar{X} = 2.14, \bar{X} = 2.05$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตาม
มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล

	ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล	สภาพปัจจุบัน		ค่าระดับ	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	สถานประกอบการมีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานคุณภาพงานที่ สอดคล้องกับวิชาชีพของนักศึกษาสหกิจศึกษา	2.69	0.80	ปานกลาง	1
2.	สถานประกอบการมีการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาสหกิจศึกษา	2.35	0.75	น้อย	2
3.	สถานประกอบการมีการจัดการสัมมนานำเสนอผลงานของนักศึกษาสห กิจศึกษา และมีผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง	1.96	0.56	น้อย	3
4.	สถานประกอบการมีความพร้อมและ/หรือผลงานในการถ่ายทอดประสบการณ์/ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษากับสังคมภายนอก	1.71	0.35	น้อย	4
รวม			2.18	0.35	น้อย

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 รายการ ได้แก่ สถานประกอบการมีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานคุณภาพงานที่สอดคล้องกับวิชาชีพของนักศึกษาสหกิจศึกษา ($\bar{X} = 2.69$) อยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 รายการ ได้แก่ สถานประกอบการมีการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาสหกิจศึกษา ($\bar{X} = 2.35$) สถานประกอบการมีการจัดการสัมมนานำเสนอผลงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา และมีผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง ($\bar{X} = 1.96$) และสถานประกอบการมีความพร้อมและ/หรือผลงานในการถ่ายทอดประสบการณ์/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษากับสังคมภายนอก ($\bar{X} = 1.71$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารมีนโยบายพร้อมทั้งโครงสร้างองค์กรและจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาตามความเหมาะสม มีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการตระหนักรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยง/ผู้นิเทศงาน/พนักงานที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณสมบัติหรือมีประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษาและมีแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ นักศึกษาสหกิจศึกษา มีความปลอดภัยในการทำงาน ประเด็นสำคัญนี้สถานประกอบการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานของสมาคมสหกิจศึกษาไทย ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในการทำหน้าที่ส่งเสริมสหกิจศึกษาในด้านต่าง ๆ อาทิ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาแก่สถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นภาคีที่เกี่ยวข้อง และการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาของทั้งสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมากขึ้น

2. ด้านผู้นิเทศงาน จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านผู้นิเทศงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจบทบาทผู้นิเทศงานเกี่ยวกับสหกิจศึกษา มีการตรวจทานและให้ข้อเสนอการเขียนรายงานสหกิจศึกษา และทราบดีว่าเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา ทั้งนี้สถานประกอบการควรจัดพี่เลี้ยงหรือพนักงานที่ปรึกษา (Job Supervisor) ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของนักศึกษา อาจจะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือเป็นหัวหน้างานในการปฏิบัติงานตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ (4 เดือน) เป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาทางด้านการปฏิบัติงานจึงเปรียบเสมือนเป็นอาจารย์ของนักศึกษา ดังนั้นพนักงานที่ปรึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิบัติงานสหกิจของนักศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่จะต้องดูแลรับผิดชอบ นักศึกษาสหกิจศึกษาในช่วงเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอบรม หรือให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา 3) บทบาท ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของพี่เลี้ยง และ 4) การเตรียมโครงงานสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษา และ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์นิเทศ

3. ด้านวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้บริหารมีแนวทางการจัดสถานประกอบการมีกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของนักศึกษา และผู้บริหารมีนโยบายในการปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กฎระเบียบและมาตรฐาน การทำงานขององค์กร ซึ่งการบริหารและจัดการ

ความสัมพันธ์ของหน่วยงานสหกิจศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารหน่วยงานสหกิจศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาในการส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาทั้งด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

4.ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ ด้านการวัดประเมินผลและรายงานผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย คือ สถานประกอบการมีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานคุณภาพงานที่สอดคล้องกับวิชาชีพของนักศึกษาสหกิจศึกษา มีการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาสหกิจศึกษา มีการจัดการสัมมนานำเสนอผลงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา และมีผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง การคัดเลือกนักศึกษาสถานศึกษากำหนดให้การเลือกและการสมัครงานสหกิจศึกษาเป็นไปตามความสมัครใจของนักศึกษาและสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการสามารถระบุนักศึกษาได้หลายวิธี เพื่อประโยชน์สูงสุดการคัดเลือกนักศึกษาก็จะทำให้สถานประกอบการมีโอกาสได้คัดเลือกนักศึกษาตามคุณลักษณะที่ต้องการ และยังมีส่วนช่วยให้กระบวนการสหกิจศึกษามีความสำคัญมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานร่วมกับอาจารย์นิเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) สถาบันการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกิจศึกษามากขึ้น ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้การดำเนินงานสหกิจศึกษามีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น
- 2) สถาบันการศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดอบรมสัมมนา การประชุมร่วมระหว่างผู้บริหารสถานประกอบการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลหรือฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ และหัวหน้าฝ่ายที่จะรับนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อจัดวางแผนกำลังคนที่จะรองรับการมาปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินสหกิจศึกษาให้กับสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยอาจเปรียบเทียบวิธีการบริหารจัดการสหกิจศึกษาตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการตามรูปแบบของสถานประกอบการ ว่ามีความใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 2) ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัย ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกิจศึกษาไทย เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มายืนยันในวิธีการบริหารจัดการสหกิจศึกษาตามมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ปาริฉัตร จันทโพธิ์. (2555). การศึกษาระบบบทวิภาคีทางออกของปัญหาแรงงานไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 35(135): 29-39.
- พัชนี นนทศักดิ์. (2552). การจัดการสหกิจศึกษาเมื่อเศรษฐกิจของชาติถดถอย กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารสหกิจศึกษาไทย*, 1(2): 43-52.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2552). *มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา*. นครราชสีมา: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2545). *คู่มือสหกิจศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2552). *ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essential of psychological Testing*. 3rded. New York: Harper Row.
- Likert, Rensis. (1967). *A Technique for the measurement of Attitude*. Chicago: Rand me Nally Company
- Yamane. Taro (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rded. New York: Harper and Row Publication.

Translated Thai References

- Jantori, P. (2012). Dual System Study–The Solution of Thai Labor Crisis. Thai Journal Citation Index Centre. 35(135): 29-39. (in Thai)
- Nonthasak, P. (2009). Cooperative Education Management in a Recession: A Case Study of Burapha University. Thai Journal of Cooperative Education, 1(2): 43-52. (in Thai)
- Srisa-an, W. (2002). *Manual of Cooperation*. Nakhon Rachasima: Suranaree University of Technology. (in Thai)
- Suranaree University of Technology. (2009). Standards and Quality Assurance for Cooperative Education Provision. Nakhon Rachasima: Tace. (in Thai)
- Thai Association for Cooperative Education. (2012). Manual for Cooperative Education Provision, Bangkok. (in Thai)